

ПОЛИТИКА НА ДИРЕКЦИЯ „НАЦИОНАЛЕН ФОНД“ ЗА БОРБА С ИЗМАМИ, КОРУПЦИЯ, КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ И ДВОЙНО ФИНАНСИРАНЕ И МЕРКИТЕ ЗА ДОКЛАДВАНЕ И КОРИГИРАНЕ НА СЕРИОЗНИ НЕРЕДНОСТИ В СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ НА ПЛАНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Съгласно Постановление № 157 на Министерския съвет от 7.07.2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България, и на техните основни функции, лицата, отговорни за управлението и изпълнението на Плана, предприемат необходимите мерки, свързани с предотвратяването на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране от Механизма и от други програми на Съюза, както и от други национални или международни източници на финансиране. Постановлението посочва ангажимента на дирекция „Национален фонд“ в Министерството на финансите (ДНФ) да организира въвеждането и изпълнението на мерки за превенция, установяване, докладване и коригиране на случаи на конфликт на интереси, корупция, измама и двойно финансиране и възстановяване на неправомерно получени средства от крайните получатели (КП), включително да създадат организация за извършване на оценка на риска от измами.

Като звено от държавната администрация от служителите на ДНФ се очаква да поддържат високи правни, етични и морални стандарти, да се придържат към принципите на почтеност, обективност и честност и да се противопоставят на измамите, корупцията, конфликта на интереси и двойното финансиране в начина, по който извършват своята дейност (Кодекс за поведение на служителите в държавната администрация, приет с ПМС № 57/2020 г.).

Целта е насърчаване на култура, която оказва възпиращ ефект върху измамната дейност и улеснява предотвратяването и откриването на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране и изготвянето на правила, които ще спомогнат при установяването на данни за измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране и ще гарантират, че тези случаи се разглеждат своевременно и по подходящ начин.

Понятията измами, корупция и конфликт на интереси се използват за описване на широк кръг от нарушения. Определения за престъпленията измама и корупция се съдържат в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 година относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред, транспонирана в българското законодателство с Наказателния кодекс и Закона за административните нарушения и наказания. В допълнение по отношение на корупцията, осъществявана от лица, заемащи висша публична длъжност, е приложим Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ).

Легална дефиниция на конфликта на интереси във връзка с изпълнение на бюджета на Европейския съюз се съдържа в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, а в националната нормативна рамка определение за конфликт на интереси и правилата за установяването му са регламентирани в ЗПКОНПИ. Законът е приложим както по отношение на лица, заемащи висша публична длъжност, посочени в чл. 6, ал. 1 от същия, така и по отношение на лицата по §2 от допълнителните разпоредби на закона.

Измамата е с цел лично облагодетелстване, облагодетелстване на свързано лице или трета страна, или загуба за друго лице, като умисълът е основният елемент, който ги отличава от нередностите. Корупцията е злоупотреба с власт, нарушаване или липса на изпълняване на служебни задължения с цел пряко или косвено извличане на наследваща се материална или нематериална облага за себе си или за други лица. Конфликт на интереси е налице, когато безпристрастното и обективно упражняване на официалните функции на едно лице е опорочено по причини, свързани със семейството, емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически или други интереси, споделяни например с кандидат или получател на средства от ЕС.

Измамата, корупцията, конфликта на интереси и двойното финансиране не само имат потенциално финансово отражение, но може да доведат и до увреждане на репутацията на организацията, отговаряща за ефективното и ефикасно управление на финансовите средства. Това е от особено значение за публичните организации, отговарящи за управлението на средствата на ЕС.

Съгласно одобрената със Заповед № ЗМФ-526 от 1 юли 2022 г. на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите Система за управление и контрол на Плана за възстановяване и устойчивост (СУКПВУ) участниците в процеса по управление и изпълнение на Плана - КП, Снд, ДНФ, ИА ОСЕС, АФКОС, прилагат контроли за предотвратяване, установяване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране. Функциите по разследване се извършват от компетентните за това органи, в рамките на правомощията им по европейското или национално право: Прокуратурата на Република България, Европейската прокуратура, Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ), АФКОС и ОЛАФ. Информацията по случаите на сериозни нередности се въвежда, обновява и съхранява в специален модул в информационната система за ПВУ (ИСУН 2020).

Отговорности

В рамките на ДНФ отговорността за управлението на риска от измами и корупция е делегирана на Ръководителя на административното звено, който отговаря за:

- извършване, с помощта на екип за оценка на риска, на редовен преглед на риска от измами;
- установяване на ефективна политика за борба с измамите и план за ответни мерки срещу измамите;
- осигуряване на осведоменост относно измамите и обучение за персонала;
- гарантиране на незабавното насочване от страна на органа по управление и контрол на разследванията, когато такива се предприемат, към компетентните разследващи органи.

Ръководителят на ДНФ носи отговорност за ежедневното управление на рисковете от измами и плановете за действие, както е посочено в оценката на риска от измами, и по-специално за:

- гарантиране на наличието на подходяща система за вътрешен контрол в неговата област на отговорност;
- предотвратяване и откриване на измами;
- осигуряване на надлежна проверка и прилагане на превантивни мерки в случай на съмнение за измама;
- предприемане на коригиращи мерки, включително всякакви административни наказания, когато това е уместно.

ДНФ като орган по управление и контрол разполага със система, в която се регистрира и съхранява надеждна информация за всяка операция като получава адекватна информация от КП/СНД относно процедурите и проверките, извършени във връзка с разходите.

- **Мерки за предотвратяване на измама, корупция и конфликт на интереси**

Мерките, които се прилагат с цел превенция възникването и допускането на случаи на измама, корупция и конфликт на интереси, са следните:

1. Служителите на ДНФ прилагат Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация, приет с Постановление № 57 на Министерския съвет от 07.04.2020 г., в сила от 08.05.2020 г. Този кодекс определя правилата за етично поведение на държавните служители, които следва да изпълняват дейността си при спазване на принципите за законност, добросъвестност, безпристрастност, равнопоставеност, почтеност и др. Кодексът определя правила за антикорупционно поведение на служителите, като определя изисквания и забрани относно приемането на подаръци, услуги, пари, облаги и други ползи, които могат да повлияят на изпълнението на служебните им задължения, както и забрана да посредничат за такива с цел да бъде извършено или не действие по служба. Кодексът задължава служителите да докладват на ръководителя на ресорното министерство или ведомство за станали им известни данни за корупция или за конфликт на интереси в съответната администрация.

2. За да се осигури разбиране, служителите на страните, участващи в изпълнението, наблюдението и контрола на инвестиции, подписват декларация, че са запознати с дефиницията за нередност по смисъла на Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95, дефиницията за корупция по смисъла на чл. 3, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, както и състава на престъплението измама по чл. 209, чл. 212 и 212а от Наказателния кодекс, състава на престъплението подкуп по чл. 301, чл. 304, 304а, 304б, 304в и провокация към подкуп по чл. 307 от Наказателния кодекс и със състава на престъплението длъжностно присвояване по чл. 201 от Наказателния кодекс (транспонирани в българското законодателство определения за престъпленията измама по смисъла на чл. 3 и активна и пасивна корупция и присвояване по смисъла на чл. 4 от Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 година относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред) и реда за процедурирането на получената информация за такива нередности. Новоназначените служители подписват декларацията в 5-дневен срок от назначаването им. Декларациите се съхраняват в съответната организация/административна структура.

3. Служителите в ДНФ подписват декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 61, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046 и чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ). Декларацията се подписва в 5-дневен срок от назначаването/определянето на лицето. В случай, че след първоначалното подписване на декларацията спрямо член на екипа/служител възникне ситуация, която може да повлияе на безпристрастното и обективно изпълнение на задълженията му, заинтересованото лице е длъжно да декларира тези обстоятелства в 3-дневен срок от узнаването им. Независимо от посоченото от момента на узнаване на обстоятелствата лицето трябва да се въздържа от действия, които могат да компрометират безпристрастното изпълнение на неговите служебни, трудови или договорни задължения. Незабавно от узнаване на

обстоятелствата, които го поставят в конфликт на интереси, членът на екип/служителят трябва писмено да уведоми прекия си ръководител. Последният предприема действия служителя, декларирал възможен конфликт на интереси, да прекрати всякаква дейност по въпроса, за която конфликта се отнася, и трябва да прецени необходимостта от заместване на лицето. В случай, че проверката за наличието или за липсата на конфликт на интереси следва да се извърши спрямо лице, посочено в § 2, ал. 1 от допълнителните разпоредби на ЗПКОНПИ, проверката, както и производството по установяване на конфликта на интереси се осъществяват по реда на ЗПКОНПИ и Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси. Декларациите за липса на конфликт на интереси и последващите за деклариране на възможен такъв се съхраняват от ДНФ.

4. Съгласно Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество при заемането на длъжност, ежегодно, както и при освобождаването от длъжност и след изтичането на една година от това обстоятелство, лицата, заемащи висши публични длъжности, попълват и подписват пред органа по избора или назначаването декларация за имущество и интереси по чл. 35, ал. 1, т. 2 от закона. Такива декларации също подписват при назначаването си и ежегодно всички държавни служители. При промяна в декларираните обстоятелства се подписва нова декларация. КПКОНПИ, инспекторатът при органа по назначаване и определени съгласно закона лица извършват проверка на декларираните данни.

5. За изпълнението на дейностите по инвестиции КП, които са публични или секторни възложители по смисъла на Закона за обществените поръчки (ЗОП), възлагат обществени поръчки като прилагат разпоредбите на закона. Обществените поръчки подлежат на предварителен контрол от Агенцията по обществени поръчки (АОП) в съответствие с чл. 229, ал.1, т. 2, букви г), д) и е) от ЗОП. В допълнение, извън посочената проверка на АОП, ДНФ извършва предварителен контрол за съответствие с приложимите европейски и национални изисквания в областта на обществените поръчки на обявлението и документацията за участие в обществената поръчка, както и предложението за изменение на сключен договор. Предварителният контрол за законосъобразност е превантивна контролна дейност, която е насочена да предотвратява вземането на незаконсъобразни решения. Във всеки КЛ за осъществен предварителен контрол се документира мотивирано заключение за наличие/липса на потенциални нарушения, както и предложения за избягването им/препоръки за корективни действия. Лицата, отговорни за изготвянето на проверените проекти на документи, вземат предвид заключението и извършват необходимите корективни действия.

6. ДНФ извършва оценка на риска от измами с цел определянето на ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите в рамките на наблюдаваната област на инвестиции и подлежащи на изпълнение инвестиции. За целта се ползва инструмента за самооценка на риска от измами, приложен към Насоките на Европейската комисия за държавите членки и органите, които отговарят за програмите (EGESIF_14-00-21-00/16.06.2014), адаптиран за прилагане по МВУ. Процесът включва идентифициране на рисковете, оценка на ефективността на съществуващите контролни мерки и при необходимост въвеждане на допълнителни мерки до постигане на възприетото като приемливо ниво на риск. При идентифицирането и оценката на рисковете се отчитат и констатирани индикатори за измама. Инструментът включва рискове и ограничителни контролни мерки в трите ключови области – подбор на проектни предложения, изпълнение на инвестициите и обществените поръчки. При

извършване на оценката на риска от измами се взема предвид и Бележка от ЕК Ref. Ares (2021) 3171797-12/05/2021 относно необходимостта от актуализиране на оценките на риска от измами и адаптиране на мерки за борба с измамите, както и заключенията и препоръките от съвместния доклад на ОЛАФ и Европол „Assessing the Threats to the NextGenerationEU Fund“ от февруари 2022 г. .

7. Прилаганите от ДНФ мерки за борба с измамите, корупцията, конфликта на интереси и недопускане на двойно финансиране се одитират от ИА ОСЕС при извършване на одит на системите за управление и контрол. При установяване на пропуски в контролните дейности ИА ОСЕС формулира подходящи препоръки за подобряване на дейностите за предотвратяване на измама, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране, по отношение на които ДНФ взема решение за изпълнението им.

8. Провеждат се обучения на участниците в процеса по изпълнението и контрола на инвестиции, финансирани от МВУ, по теми, касаещи рисковете от възникване на сериозни нередности, превенцията и установяването на такива, провеждани от национални и европейски обучителни институти, както и от ДНФ със съдействието на ИА ОСЕС, АФКОС, Школата по публични финанси, Института за публична администрация.

Ефективното прилагане на системите за контрол допринася за намаляване на риска от възникване на измами или от тяхното неразкриване.

- **Мерки за установяване на случаи на сериозни нередности**

Данни за осъществена измама, корупция или конфликт на интереси, както и индикациите за възникването им, се установяват обичайно в хода на осъществяваната от ДНФ контролна дейност (проверка на отчетените разходи и дейности) и/или при получаване на информация от външен източник – сигнал от лице, гражданска организация, медийна публикация и др. източници. В тази връзка средствата за установяване на сериозни нередности от ДНФ са следните:

1. При извършването на:

а) последващ контрол за законосъобразност на проведените от КП процедури за възлагане на обществени поръчки по реда на ЗОП или избор на изпълнител по реда на ПМС № 80/2022 г.;

б) проверка на финансово-технически отчет;

в) при проверки на място.

В посочените случаи задължително се анализира дали са налице индикатори за измама, конфликт на интереси и корупция, като се използват данните от системата ARACHNE, както и тези, съдържащи се в Търговския регистър. Посредством информацията в тези системи се извършва проверка за свързаност на лицата (КП и изпълнител на дейност по инвестиция). С помощта на ARACHNE ДНФ извършват допълнителни проверки за потенциална свързаност (правни, частни връзки, връзки за сходство и др.). При данни за такава свързаност ДНФ сезират компетентните органи. По време на проверката допълнително се следи за наличието на индикатори за измама, като се ползват „червените знамена“, приложими за ЕСИФ и посочени в следните подробни ръководства: Известие на Комисията с Насоки относно избягването и управлението на конфликти на интереси съгласно Финансовия регламент (2021/С 121/01), Установяване на конфликт на интереси в процедури за обществени поръчки за структурни действия –

практическото ръководство на ЕК, Европейска служба за борба с измамите (OLAF), Информационна бележка относно индикаторите за измама за ЕФРР, ЕСФ и КФ (COCOF 09/0003/00-EN) и Насоки на ЕК относно оценка на риска от измами и ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите. За целите на проверката задължително се отчита и информацията, получена чрез бутона за сигнали на страницата на МФ и въведената информация в ИС за ПВУ. Резултатите от проверките се документират в съответните контролни листове. При установени индикатори („червени знамена“) информацията се предоставя на дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз (АФКОС)“ в Министерството на вътрешните работи за допълнителна проверка и насочване към компетентните органи (Прокуратурата на Република България/ Европейската прокуратура/КПКОНПИ).

2. Информация за установените от одитната дейност на ИА ОСЕС индикатори на измама, корупция или конфликт на интереси се предоставя на компетентните органи, както и на ДНФ, с цел предприемане на последващи действия, включително съгласно препоръките на ИА ОСЕС. Одитните доклади, съдържащи информация за двойно финансиране, измама, корупция или конфликт на интереси, както и индикациите за възникването им, представляват сигнали за сериозни нередности.

3. Отчитат се резултатите и констатациите от проверките на други одитни и контролни органи (СП, АДФИ, ЕСП, ЕК, ОЛАФ и др.).

4. Налице е възможност за подаване на сигнали за нередности посредством изградените във всички администрации, управляващи европейски средства, бутони за сигнали на електронната страница на съответната администрация. Сигнали могат да бъдат подавани и устно, писмено и по електронна поща. Общата уредба на подаването и разглеждането на сигнали се съдържа в глава 8 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК). В чл. 108, ал. 2 от АПК се съдържа принципната защита на подателите на сигнали, а именно, че никой не може да бъде преследван затова, че е подал сигнал.

Докладване

Дирекция „Национален фонд“ осигурява възможност за подаване на сигнали за нередности на своята интернет страница (<https://www.minfin.bg/bg/375>), на електронна поща (natfund@minfin.bg), устно или писмено. Служителят, приел устен сигнал, го документира.

Дирекция „Национален фонд“, при която е постъпил сигнал за нарушение, или която в процеса на извършваните проверки е установила индикатори за такова, извършва следните действия:

1. Получените в рамките на ДНФ сигнали се регистрират в деловодната система на администрацията. След регистриране постъпилите сигнали се предоставят незабавно на ръководителя на ДНФ;
2. Когато в резултат на извършваните от него контролни дейности служител на ДНФ установи индикатор за сериозна нередност, той формулира писмено своето съмнение и информира прекия си ръководител, като уточнява дали се отнася до измама, корупция или конфликт на интереси, като представя и резултатите от извършените проверки (в т.ч. проверки в Търговския регистър и/или ARACHNE, попълнени контролни листове) в подкрепа на това становище. След съгласуване от прекия ръководител, информацията се

- предоставя на ръководителя на ДНФ, който го предоставя на служител по т. 4 за процедиране;
3. Ръководителят на ДНФ разпределя сигнала на служител за разглеждане и процедиране;
  4. Служителят, на когото е разпределен сигнала, в срок до три работни дни от възлагането въвежда обстоятелствата в специален модул в ИС за ПВУ. Обстоятелства, открити на по-късен етап и подлежащи на вписване, се въвеждат в срок до три работни дни от откриването им;
  5. Служителят по т. 4 извършва преглед на информацията с цел идентифициране дали същата се отнася до измама или подкуп и присвояване по смисъла на Наказателния кодекс, корупция по смисъла на чл. 3, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество или конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 на Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 и/или чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество. Прегледът се извършва в срок от десет работни дни. В случай на установена фактическа сложност срокът може да бъде удължен еднократно с пет работни дни. В докладна записка до ръководителя на ДНФ се документират извършените действия и заключението дали са налице основания за процедиране на информацията. В случай, че ДНФ установи, че не са налице данни за съмнение за измама, конфликт на интереси или корупция, приключва сигнала и информира подателя;
  6. В случай, че ДНФ установи, че са налице данни за съмнение за измама или корупция информацията се предоставя чрез ИС за ПВУ на дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз (АФКОС)” в Министерството на вътрешните работи в срок от два работни дни от приключване на проверката;
  7. При съмнение за конфликт на интереси по чл. 52 от ЗПКОНПИ информацията се представя от ДНФ на компетентния инспекторат към съответното министерство или на КПКОНПИ. При съмнение за свързани лица (представляващо конфликт на интереси извън ЗПКОНПИ, по смисъла на Финансовия регламент) ДНФ извършва проверки посредством ЕСГРАОН, търговския регистър, други лицензирани информационни системи. Срокът за извършване на проверките за свързаност е трийсет работни дни от възлагането. При фактическа сложност срока може да бъде еднократно удължен с петнадесет работни дни. При събрани в резултат на проверките данни за свързаност ДНФ подава сигнал към Прокуратурата на Република България/Европейската прокуратура. В тези случаи информацията се подава към компетентните органи с копие до дирекция АФКОС;
  8. Когато подаденият към дирекция АФКОС сигнал съдържа информация за престъпно деяние по отношение на което Европейската прокуратура би могла да упражни своята компетентност по чл. 22 и чл. 25, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура, дирекция АФКОС, без ненужно забавяне и без промени в съдържанието на сигнала, го докладва на Европейската прокуратура. За останалите сигнали, извън случаите на т. 7, дирекция АФКОС извършва анализ, оценка и проверки с цел формиране на заключение, дали следва да процедира сигнала към органите на досъдебното производство или КПКОНПИ и до ОЛАФ;

9. Чрез въвеждане на информация в ИС за ПВУ дирекция АФКОС информира дирекция „Национален фонд“ за предприетите действия – извършената проверка, направените анализ, оценка и заключение, уведомяването на Прокуратурата на Република България, Европейската прокуратура или КПКОНПИ, както и за получената от органа по установяване и разследване информация за актуален статус на случая (отказ за образуване на производство, образуване на производство, установяване на конфликт на интереси, прекратяване/спиране на наказателното производство, предложение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание, повдигане на обвинение с обвинителен акт и др.). При пряко получаване на такава информация в ДНФ същата се изпраща на дирекция АФКОС за въвеждане в ИС за ПВУ.

В ИС за ПВУ се въвежда, актуализира и съхранява цялата информация и се прикачват документи, касаещи образувани преписки по проверки на сигнали. Въвеждат се предприетите действия и корективни мерки от структурите, отговорни за изпълнението на ПВУ. При установяване на измама, конфликт на интереси или корупция в ИС за ПВУ се прикачват актовете на компетентните органи. ДНФ я проследява и взема предвид при подаване на искане за плащане към ЕК.

Досието на сериозната нередност (измама, корупция или конфликт на интереси) в ИС за ПВУ съдържа цялата относима документация, събрана в хода на административната проверка от съответното ведомство във връзка с конкретен сигнал за нарушение.

ДНФ осъществява контрол за своевременното актуализиране и попълване на информацията за нарушения, пропуски и сериозни нередности в ИС за ПВУ, както и за предприетите действия по компетентност от СНД и АФКОС, като има право да изисква допълнителна информация и документи по случаите.

В случай, че сигналът за сериозна нередност засяга ръководителя или друг оправомощен от него служител на СНД, в чиито отговорности е да процедира сигнала, той се подава към дирекция „Национален фонд“, която извършва действията от т. 1 до 7 от процедурата за докладване.

Когато сигналът касае ръководителя на дирекция „Национален фонд“, то информацията следва да се предаде директно до:

- ресорния за дирекция „Национален фонд“ заместник-министър на финансите, или до министъра на финансите, или до
- директора на дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз (АФКОС)“ в Министерството на вътрешните работи, или до
- Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) към Европейската комисия.

В случаите, когато сигналът за сериозна нередност касае ръководителя на ДНФ, или служител от ДНФ се информира и инспектората в Министерството на финансите.

В случаите на констатирани отклонения извън престъпни състави по смисъла на Наказателния кодекс, дирекция „Национален фонд“ предприема действия за тяхното отстраняване, с цел същите да не се отразят върху законосъобразното и правилното изпълнение на инвестицията.

- **Корективни мерки при сериозни нередности**

ДНФ спира плащанията със средства от МВУ към КП при:

1. Повдигнато с обвинителен акт обвинение за извършено престъпление измама или корупция (подкуп), касаещо инвестиция от ПВУ;
2. Установен с акт на компетентния орган - инспектората при съответния първостепенен разпоредител или КПКОНПИ - конфликт на интереси по ЗПКОНПИ;

Спирането на плащанията по инвестицията е пропорционално на отражението, което имат измамата, корупцията или конфликтът на интереси върху него. Ако те касаят основна дейност или засягат значителна част от инвестицията, или ако са свързани с лице собственик на и/или представляващ юридическо лице – КП или физическо лице – КП, се спират плащанията по цялата инвестиция. Ако сериозната нередност засяга само определена обособима част от инвестицията или лицето, участващо в осъществяването на тази нередност, може да бъде отстранено без това да повлияе на изпълнението на инвестицията и това може да бъде обосновано, спира се само съответстващото за изпълнението на обособимата част плащане. Определянето на частта от инвестицията, спрямо която следва да бъде спряно финансирането със средства от МВУ, и обосновката за това, се извършва от ДНФ със съдействието на СНД, когато е приложимо. Решението се взема въз основа на наличната информацията по инвестицията в ИС за ПВУ, заключението на АФКОС (в което не следва да се извършва анализ за пропорционалността на спирането на плащанията) и допълнителни проверки на ДНФ, като се изготвя мотивирана докладна записка до министъра на финансите.

При данни за измама, корупция или конфликт на интереси по отношение на длъжностно лице във връзка с изпълняваните от него служебни функции и касаещо изпълнението на инвестиция по ПВУ, лицето се отстранява от извършването на дейности по отношение на тази инвестиция. Отводът се извършва въз основа на докладна записка до ръководителя на администрацията и със заповед на ръководителя на администрацията на основание чл. 64 от ЗПКОНПИ.

Когато участник в процеса по изпълнение и контрол узнае обстоятелства, които могат да го поставят в конфликт на интереси по отношение на инвестиция от ПВУ, той е длъжен да си направи самоотвод от изпълнението на конкретно правомощие или задължение по служба, като уведоми прекия си ръководител с докладна записка (чл. 63, ал. 1 от ЗПКОНПИ).

• **Разследване**

В зависимост от естеството на сериозната нередност (измама, корупция или конфликт на интереси) компетентни органи да извършат проверка с цел установяване на престъпление или нарушение и последващо разследване по реда на НПК са:

1. при данни за измама, корупция (подкуп) или конфликт на интереси (свързани лица), съгласно националното законодателство и Финансовия регламент – Прокуратурата на Република България и Европейската прокуратура. При наличие на законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление се образува досъдебно производство по реда на Наказателно процесуалния кодекс с постановление на прокурора. Когато е убеден, че са събрани необходимите доказателства за разкриване на обективната истина и за повдигане на обвинение пред съда, прокурорът съставя обвинителен акт и делото се предава на съд;

2. при данни за конфликт на интереси по чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество – инспектората при съответния първостепенен разпоредител или КПКОНПИ. Производството се развива по

реда на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество и Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси, като в предвидените от закона случаи (напр. неподаване на годишна декларация по закона от задължените лица) актовете за установяване на нарушенията и наказателните постановления се издават от инспектората при съответния първостепенен разпоредител. Извън тези случаи актовете за установяване на нарушенията се съставят от определени от председателя на КПКОНПИ длъжностни лица, а наказателните постановления се издават от председателя на Комисията. КПКОНПИ се произнася по производството за установяване на конфликт на интереси с мотивирано писмено решение, с което може да бъде наложена и глобата.

- **Дейности по проверка за двойно финансиране**

Съгласно СУКПВУ всички участници в изпълнението и контрола на ПВУ – КП, ДНФ и СНД – следят за избягване на двойно финансиране. В първия ФТО, който представят КП към ДНФ, се дава актуална информация за свързани проекти или инвестиции, които КП изпълнява с финансиране от национални източници или други международни програми и инициативи с оглед недопускане на двойно финансиране на дейностите, които са част от инвестицията, финансирана от МВУ, включително демаркация с инвестицията по ПВУ. Във всеки следващ ФТО се дава информация за нови свързани проекти или инвестиции, както и за изменение на съществуващите. Проверките за двойно финансиране се извършват както по отношение на разходите, така и по отношение на инвестициите в тяхната цялост.

По отношение на разходите се извършват проверки на представените разходооправдателни документи относно наличие на задължителните атрибути, съгласно националното законодателство, както и ако е приложимо – наличие на референция към конкретната инвестиция в документа.

По време на изпълнение на инвестицията се извършват следните проверки във връзка с ФТО:

- Проверка за наличие на декларация за липса на двойно финансиране (ако е приложимо);
- Проверка на информацията в информационните системи за програмите от споделено управление (ИСУН и MIS) с цел потвърждаване на предоставената във ФТО информация за проекти по програмите за споделено управление/програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС/ФМ на ЕИП и НФМ. Проверката в тази система включва дали КП е и бенефициент по програмите за споделено управление/програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС и ако е такъв, дали има дейности по съответния проект, сходни или идентични с изпълняваните по инвестицията от ПВУ. В случай на последното се извършва проверка на отчетените по дейността фактури;
- Проверка във Financial Transparency System дали КП по ПВУ е бенефициент на средства по програми, директно управлявани от ЕК или други органи на ЕС. При положителен отговор се изисква допълнителна информация от КП с цел демаркация на изпълняваните по инвестицията и съответния грант или договор дейности. При съмнения за припокриване на дейности ДНФ може да поиска

допълнителна информация от отговорната по програмата и съответния грант или договор европейска служба;

- Наличие на адекватна счетоводна система на КП, позволяваща аналитична отчетност/самостоятелен фирмен код за всички трансакции по МВУ, които да позволяват разграничаване на разходите и на финансовите потоци при финансиране от други източници.

Проверката на информацията във ФТО/обобщен ФТО на КП/СНД, отнасяща се до свързани проекти, финансирани от източници извън МВУ, цели недопускане на двойно финансиране на дейности. При необходимост се извършват консултации с компетентни структури – дирекция „Централно координационно звено“, дирекция „Държавни разходи“, дирекция „Финанси на общините“ и дирекция „Държавни помощи и реален сектор“ в Министерството на финансите и/или компетентното ресорно министерство/ведомство/организация.

При установяване на случаи на двойно финансиране, разходът не се финансира със средства от МВУ и/или се изисква неговото възстановяване. Въз основа на сключеното оперативное споразумение между МФ и КП/СНД дирекция „Национален фонд“ предприема действия за възстановяване на неправомерно изплатени или неправилно използвани от КП/СНД суми.

Сериозните нередности могат да имат множество различни проявления и е необходимо и задължително всички участници в изпълнението на ПВУ да възприемат нулева толерантност към измамите, корупцията, конфликта на интереси и двойното финансиране.

Със Заповед № 526/01.07.2022 г. на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите е одобрена Системата за управление и контрол на ПВУ (СУК), която въвежда стройна система за контрол и която има за цел да предотвратява и открива, доколкото това е практически възможно, извършването на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране и да отстранява въздействието им, ако те настъпят.

СУК се преглежда и актуализира регулярно, като дирекция „Национален фонд“ в Министерството на финансите използва различни информационни източници, за да оцени системите и процедурите и да идентифицира необходимите подобрения.